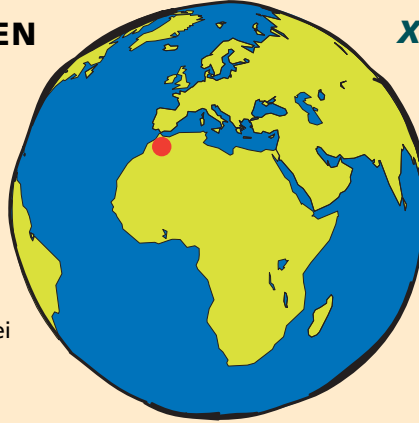

XAUEN

Superfície: 4.350 km²
Població: 505.000 habitants
Idioma: Àrab, berber, francès, espanyol
Clima: Mediterrani i semiàrid
Economia: Agricultura, pesca, artesanía, turisme
Govern: La província està administrada per un governador elegit pel rei

XAUEN

Superfície: 4.350 km²
Población: 505.000 habitantes
Idioma: Árabe, bereber, francés, español
Clima: Mediterráneo y semiárido
Economía: Agricultura, pesca, artesanía, turismo
Gobierno: La provincia está administrada por un gobernador elegido por el rey

MILLORANT LA VIDA DE LES DONES DE XAUEN

La província de Xauen, i la ciutat del mateix nom, se situen a la zona del Rif, al nord del Marroc. De geografia muntanyosa, aquesta regió és una de les més endarrerides i pobres del país: els seus serveis i infraestructures són molt deficientes, i la població pateix greus mancances. És curiosa la presència de nombroses organitzacions no governamentals de desenvolupament, que compleixen l'escassa inversió de l'Estat a la zona.

La població, originalment berber, manté llengua pròpia –l'amazigh en el seu dialecte rifeño– i costums, tot i que comparteix amb la societat del Magrib la confesió musulmana i l'estructura patriarcal. A la cultura berber, la màxima aspiració de la dona és ser una mare fecunda i una esposa fidel, i ja des de nina ha d'assumir un estricte codi de conducta regit per conceptes com ara l'honor, la respectabilitat i la vergonya. Però la dona berber, com la de la resta del país, està sotmesa a la *mudawana* –codi de l'estatut personal i de la família– que, fins fa uns mesos, discriminava la dona des del seu naixement i la considerava una menor sota la tutela de l'home.

Amb la llei que reforma la *mudawana*, aprovada el 2004, la dona ja no depèn de l'home i comparteix la responsabilitat de la família, la poligàmia queda pràcticament bandejada, s'amplia l'edat mínima de la jove per contraure matrimoni, que passa dels 15 als 18 anys, i la dona divorciada pot tenir la guarda i custòdia dels fills. Ara fa falta que la nova llei es conegui, s'apliqui i colpeixi la societat perquè de veritat es produeixi un canvi a la vida de la dona.

Proporcionar assessorament jurídic a les dones de la província de Xauen fou l'objectiu del projecte que, el 2003, emprengué

La ciutat emmurallada de Xauen.
La ciudad amurallada de Xauen.

MEJORANDO LA VIDA DE LAS MUJERES DE XAUEN

La província de Xauen, y la ciudad del mismo nombre, se sitúan en la zona del Rif, al norte de Marruecos. De geografía montañosa, esta región es una de las más atrasadas y pobres del país: sus servicios e infraestructuras son muy deficientes, y la población padece graves carencias. Es llamativa la presencia de numerosas organizaciones no gubernamentales de desarrollo, que suplen la escasa inversión del Estado en la zona.

La población, originalmente bereber, mantiene lengua propia –el amazigh en su dialecto rifeño– y costumbres, aunque comparte con la sociedad del Magreb la confesión musulmana y la estructura patriarcal. En la cultura bereber, la máxima aspiración de la mujer es ser una madre fecunda y una esposa fiel, y ya desde niña debe asumir un estricto código de conducta regido por conceptos tales como el honor, la respetabilidad y la vergüenza. Pero la mujer bereber, como la del resto del país, está sometida a la *mudawana* –código del estatuto personal y de la familia– que, hasta hace unos meses, discriminaba a la mujer desde su nacimiento y la consideraba como una menor bajo la tutela del hombre.

Con la ley que reforma la *mudawana*, aprobada en 2004, la mujer ya no depende del hombre y comparte la responsabilidad de la familia, la poligamia queda práctica-

mente desterrada, se amplía la edad mínima de la joven para contraer matrimonio, que pasa de los 15 a los 18 años, y la mujer divorciada puede tener la guarda y custodia de los hijos. Ahora hace falta que la nueva ley sea conocida, se aplique y cale en la sociedad, para que de verdad se produzca un cambio en la vida de la mujer.

Proporcionar asesoramiento jurídico a las mujeres de la provincia de Xauen fue

L'Assemblea de Dones, organització balear dedicada a millorar les condicions de vida de les dones. En col·laboració amb l'associació local Talasemtane establiren el Centre Jurídic Talasemtane, que disposa d'un departament jurídic, un altre de psicològic i un departament per a la recerca i orientació del treball. A la dona que acudeix al centre se li assigna, si és necessari, un advocat i/o un psicòleg, i se li proporciona acompanyament al tribunal. Una vegada resolt el seu cas, es realitza un seguiment als tres mesos, als sis mesos i a l'any per tal de conèixer la seva situació.

Les demandes de les principals beneficiàries –dones casades i amb fills, analfabetes, i d'edats compreses entre els 26 i els 60 anys– estan relacionades, principalment, amb la sol·licitud de divorci, el registre dels fills en el llibre de família o la possibilitat de rebre una pensió alimentària.

Avui en dia, amb la reforma de la *mudawana*, la tasca d'aquest centre té més sentit que mai, ja que la majoria de dones desconeixen els seus drets i no disposen d'un lloc on anar per sol·licitar informació i ajuda. Hi ha casos de dones divorciades, o amb el matrimoni anul·lat, que no tenen cap notícia del seu nou estat civil i continuen cohabitant amb l'home del qual s'han separat legalment. També, la precària situació en què es troben moltes dones impedeix que abandonin els seus marits per no caure en situacions desesperades, o deixen l'elecció de l'advocat a les mans de l'espòs perquè no tenen independència econòmica. I és habitual que, quan pateixen maltractament físic i/o psicològic, no acudeixin a la policia per la necessitat d'haver de presentar un testimoni imparcial.

A més d'informar les dones dels seus drets i deures, en el centre es realitzen seminaris sobre salut reproductiva, planificació familiar, malalties de transmissió sexual i càncer de mama, i s'imparteixen classes d'alfabetització i d'informàtica. La formació en les noves tecnologies de la informació facilita l'accés de les dones al món laboral; sobretot en una societat on l'esfera d'allò que és públic s'adscriu al món masculí i l'esfera d'allò que és privat al femení. De tal manera és així, que les dones que duen a terme la campanya d'informació,

el objetivo del proyecto que, en 2003, emprendió Asamblea de Dones, organización balear dedicada a mejorar las condiciones de vida de las mujeres. En colaboración con la asociación local Talasemtane establecieron el Centro Jurídico Talasemtane, que cuenta con un departamento jurídico, uno psicológico y un departamento para la búsqueda y orientación del trabajo. A la mujer que acude al centro se le asigna, si es necesario, un abogado y/o un psicólogo, y se le proporciona acompañamiento al tribunal. Una vez resuelto su caso, se realiza un seguimiento a los

tres meses, a los seis meses y al año para conocer su situación. Las demandas de las principales beneficiarias –mujeres casadas y con hijos, analfabetas, y con edades de entre 26 y 60 años– están relacionadas, principalmente, con la solicitud de divorcio, el registro de los hijos en el libro de familia o la posibilidad de recibir una pensión alimentaria.

Hoy día, con la reforma de la *mudawana*, la labor de este centro tiene más sentido que nunca, pues la mayoría de mujeres desconocen sus derechos y no disponen de un lugar al que acudir para solicitar información y ayuda. Se dan casos de mujeres divorciadas, o con el matrimonio anulado, que no tienen noticia de su nuevo estado civil y siguen cohabitando con el hombre del que se han separado legalmente. También, la precaria situación en que se hallan muchas mujeres les impide abandonar a sus maridos para no caer en situaciones desesperadas, o dejan la elección del abogado en manos del esposo porque no tienen

independencia económica. Y es corriente que, cuando sufren maltrato físico y/o psicológico, no acudan a la policía por la necesidad de tener que presentar un testigo imparcial.

Además de informar a las mujeres sobre sus derechos y deberes, en el centro se realizan seminarios sobre salud reproductiva, planificación familiar, enfermedades de transmisión sexual y cáncer de mama, y se imparten clases de alfabetización y de informática. La formación en las nuevas tecnologías de la información facilita el acceso de las mujeres al mundo laboral; sobre todo en una sociedad donde la esfera de lo público se adscribe al mundo masculino y la esfera

Els responsables del centre jurídic, durant una reunió d'avaluació del projecte.

Los responsables del centro jurídico, durante una reunión de evaluación del proyecto.

El Centre Talasemtane disposa d'una cooperativa tèxtil.

El Centro Talasemtane cuenta con una cooperativa textil.

Les dones, vestides amb gel-labes o amb el vestit tradicional del Rif, es poden moure per espais públics, sense aixecar recels.
Las mujeres, vestidas con chilabas o el traje tradicional del Rif, pueden moverse por espacios públicos, sin levantar recelos.

Assemblea de Dones realitza campanyes de sensibilització sobre els drets de les dones al Marroc.
Assemblea de Dones realiza campañas de sensibilización sobre los derechos de las mujeres en Marruecos.

per donar a conèixer l'existència i les activitats del centre a les escoles, instituts, barris i llogarets, es fan acompanyar per homes per infondre més confiança en els seus receptors.

A l'estiu de 2004, representants de l'Assemblea de Dones viatjaren a Xauen per comprovar la marxa del projecte. Allà es reuniren amb dones de diferents associacions, dedicades a temes de la dona, i conegueren professores, científiques, advocades, tècniques –que són una minoria–, enfront d'una gran majoria de dones que no han tingut oportunitats i són analfabetes, sense recursos econòmics ni estabilitat laboral i deixades a la seva sort en cas de divorci. Les nostres representants observaren que, a pesar de les diferents realitats de les dones d'aquesta província (edat, nivell d'instrucció, hàbitat rural o urbà), totes compartien una situació de discriminació, fruit del seu passat i la seva cultura. Conegueren casos com el de Leila, una professora amb tres filles, una situació acomodada i dominant el francès, que consent que el seu marit tingui una segona esposa, o el d'Amel, una feminista molt orgullosa de tenir només un fill, però que després de casar-se s'ha posat el vel. Tot això fa pensar, què se'n farà de tantes i tantes dones, en condicions infinitament pitjors i amb un menor accés a la cultura i a la informació? I no obstant això, i a pesar de viure en una societat on no són ben vistes les dones que es fan sentir i tenen les seves pròpies opinions, la gran majoria d'aquestes dones aspira a canviar la seva realitat i contempla amb verdader interès l'evolució del paper de la dona en altres societats mediterrànies.

de lo privado al femenino. De tal modo es así, que las mujeres que llevan a cabo la campaña de información, para dar a conocer la existencia y las actividades del centro en escuelas, institutos, barrios y aldeas, se hacen acompañar por varones para infundir mayor confianza en sus receptores.

En verano de 2004, representantes de la Asamblea de Dones viajaron a Xauen para comprobar la marcha del proyecto. Allí se reunieron con mujeres de diferentes asociaciones, dedicadas a temas de la mujer, y conocieron a profesoras, científicas, abogadas, técnicas –que son una minoría–, frente a una gran mayoría de mujeres que no han tenido oportunidades y son analfabetas, sin recursos económicos ni estabilidad laboral y dejadas a su suerte en caso de divorcio. Nuestras representantes observaron que, pese a las diferentes realidades de las mujeres de esta provincia (edad, nivel de instrucción, hábitat rural o urbano), todas ellas compartían una situación de discriminación, fruto de su pasado y su cultura. Conocieron casos como el de Leila, una profesora con tres hijas, una situación acomodada y dominando el francés, que consiente en que su marido tenga una segunda esposa, o el de Amel, una feminista muy orgullosa de tener sólo un hijo, pero que después de casarse se ha puesto el velo. Lo que lleva a pensar, ¿qué no será de tantas y tantas mujeres, en condiciones infinitamente peores y con menor acceso a la cultura y a la información? Y sin embargo, y pese a vivir en una sociedad donde no están bien vistas las mujeres que se hacen oír y tienen sus propias opiniones, la gran mayoría de estas mujeres aspira a cambiar su realidad y contempla con verdadero interés la evolución del papel de la mujer en otras sociedades mediterráneas.